

ZNAČAJ SOCIJALNE PODRŠKE U OSTVARIVANJU ŽIVOTNIH OČEKIVANJA MLADIH POVRATNIKA

SLAVICA BLAŽEKA*, JOSIP JANKOVIĆ*, GORDANA BERČ*

Primljeno: ožujak 2003.
Prihvaćeno: svibanj 2003.

Izvorni znanstveni rad
UDK: 316.4

U radu se analizira značaj socijalne podrške u ostvarivanju životnih ciljeva mladih povratnika iz ratom direktno zahvaćenih krajeva. Istraživanje socijalne podrške usmjereno je na utvrđivanje njene kvalitete kroz percepciju maturanata iz područja od posebne državne skrbi Sisačko-moslavačke županije. Uzorak čini 268 učenika svih završnih razreda svih srednjih škola navedene regije (Glina, Hrvatska Kostajnica, Topusko i Petrinja), od čega je 183 maturanata četverogodišnjih usmjerenja (68,3%) i 85 maturanata trogodišnjih usmjerenja (31,7%). U istraživanju je analiziran doživljaj ispitanika o kvaliteti socijalne podrške uže i šire obitelji, prijatelja i šire zajednice, odnosno stav ispitanika o mogućnosti oslanjanja na različite formalne i neformalne izvore podrške u realizaciji osobnih ciljeva u budućnosti.

Rezultati istraživanja pokazuju da mladi ljudi iz povratničkih krajeva na završetku srednje škole iskazuju najveće povjerenje u podršku uže obitelji te da se u realizaciji osobnih ciljeva u budućnosti u najvećoj mjeri oslanjaju na vlastite snage, dok o podršci državnih institucija izražavaju izuzetno negativan stav. Dobiveni rezultati upućuju na zaključak o postojanju snažnih izvora podrške mladim povratnicima unutar neformalnih izvora (obitelj, prijatelji, rođaci), dok istovremeno postoji izuzetno nepovjerenje mladih povratnika prema formalnim, institucijskim izvorima podrške.

Ključne riječi: Mladi povratnici, socijalna podrška, realizacija osobnih ciljeva u budućnosti, povjerenje prema formalnim i neformalnim izvorima podrške.

Uvod

Rezultati brojnih istraživanja u nas i u svijetu pokazuju da proživljena ratna iskustva ostavljaju složene, često dugogodišnje negativne posljedice na pojedincima i grupama koji su takvim iskustvima bili izloženi (Brajša-Žganec, 1997; Janković, 1993; Krell, 1985; Terr, 1991; Kuterovac i dr. 1994). U tom vidu današnja generacija mladih ljudi u povratničkim krajevima Hrvatske predstavlja posebno ranjivu skupinu koja je u svom rastu i sazrijevanju bila opterećena brojnim rizičnim čimbenicima proizašlim iz ratne i poslijeratne zbilje. Za ovu skupinu mladih povratnika svojstveno je da je to generacija koja je svoje djetinjstvo proživjela direktno ili indirektno izložena ratnim stresnim događajima te koja u razdoblje zrelosti kreće opterećena iskustvom progona ili izbjeglištva te brojnim trenutno prisutnim problemima u povratničkim sredinama. Razrušena privreda, oštećena infrastruktura, slaba opremljenost javnih objekata, sporost

obnove razrušenih objekata, procesima privatizacije oslabljena ekonomija, slabe mogućnosti otvaranja novih radnih mjesta, nizak životni standard, porast kriminala i opće nesigurnosti; sve su to elementi koji ne ostavljaju velike šanse mladim povratnicima za osiguranje egzistencije i realizaciju njihovih životnih planova (Janković i sur., 2000). U tom okruženju prisutna atmosfera besperspektivnosti, osjećaja gubitka kontrole nad vlastitim životom, opće malodušnosti i tjeskobe (Rabotek-Šarić, 1999) predstavlja dodatani čimbenik rizika za uspješno suočavanje mladih ljudi sa svim životnim izazovima.

S obzirom na težinu životnih okolnosti i brojnost rizičnih čimbenika koji proizlaze iz negativnog utjecaja okoline na psiho-socijalno funkcioniranje mladih povratnika, ova skupina mladih ljudi predstavlja skupinu s pojačanim rizikom za razvoj različitih poremećaja u ponašanju i funkcioniranju. Njihovo uspješno suočavanje s negativnim čimbenicima te postizanje pozitivnih rezultata usprkos visokorizičnom sta-

*Studijski centar socijalnog rada, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu